TERUGBLIK

op de overweging van 2 december 2018

Eerste zondag van de Advent, Lukasjaar

Het liturgisch jaar eindigt met "Tekens van God" maar het opent er ook mee. Het ziet er best wel dreigend uit, maar er is perspectief en Lukas roept wel op tot aandachtig leven, tot waakzaamheid. Ook is er ondersteuning uit het Oude Testament, waar Jeremia de bemoedigende gedachte uitspreekt, dat Gods belofte (gewoon gezegd) geen loos praatje is.

De adventstijd is een van de twee meditatieve periodes in het liturgisch jaar, ernstig maar mét vreugde als we toeleven naar het feest van Jezus' geboorte, kerstmis. Op het noordelijk halfrond leent de maand december zich daar goed voor: huiselijke warmte, beslotenheid als condities voor een ingetogen (geloofs)leven.

Thema: **"Aandachtig leven"**

EERSTE LEZING uit de profeet Jeremia (33,14-16)
Zo spreekt de Heer: Er komt een tijd dat Ik de belofte vervul die Ik aan Israël en Juda heb gedaan. Dan schenk Ik David een wettige afstammeling, die het land rechtvaardig en eerlijk bestuurt. In die dagen wordt Juda gered en is Jeruzalem veilig. En de stad zal heten: Heer, onze gerechtigheid.

TWEEDE LEZING uit 't heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (21,25-28.34-36)
In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: 'Er zullen tekenen zijn aan de zon, maan en sterren en op aarde zullen volkeren in angst verkeren, radeloos door het gebulder van de onstuimige zee. De mensen zullen het besterven van de angst, en in spanning raken om wat de wereld gaat overkomen. Want de hemelse heerscharen zullen in verwarring geraken. Dan zullen zij de Mensenzoon zien komen op een wolk, met macht en grote heerlijkheid. Wanneer zich dit alles begint te voltrekken, richt u dan op en heft uw hoofden omhoog want uw verlossing komt nabij. Zorgt er voor dat uw geest niet afgestompt raakt door een roes van dronkenschap en de zorgen van het leven; laat de dag u niet onverhoeds grijpen als in een strik; want hij zal komen over alle mensen, waar ook ter wereld. Wees daarom waakzaam en bid dat ge in staat moogt zijn te ontkomen aan al die dingen die zich gaan voltrekken, en dat ge stand moogt houden voor het aangezicht van de Mensenzoon.'

OVERWEGING

We maken, dierbare mensen, het allemaal met de regelmaat van de klok mee hoe opinies tegenover elkaar staan, vooral in de politiek, maar ook in het openbare leven aangaande cultuurkwesties als bv. zwarte piet of het gebruik van drugs en alcohol maar vooral het milieu en de toekomst van onze aarde. Soms lijkt het een spel en dan is het vermakelijk, maar soms is het dramatisch. Wat de één ziet als een eeuwig heil dat iedereen moet begrijpen, ziet de ander als het einde van de beschaving en de aarde. Mensen maken zich grote zorgen over de toekomst, over wat ons zal overkómen. Voor de een is het niettemin de weg naar een beheersbare toekomst, voor de ander is het de ondergang.

Ik moet daaraan denken, dierbare mensen, bij het begin van het liturgisch jaar, want elk jaar weer opnieuw gaat het evangelie over het einde der tijden en de vraag is dan hoe iedereen daarmee omgaat. Ook op 17 november was dat aan de orde met het JKD onder het thema "Je eigen kompas".

Weet u, het einde van de wereld, zoals de evangelielezing vertelt, is voor ons nauwelijks reeel. Maar toen, in Jezus' tijd, geloofde men te staan voor het einde van de geschiedenis. En dan doen zich dezelfde vragen voor als je bij momenten je eigen levenseinde overweegt. Je wordt je van je kwetsbaarheid bewust. Je vraagt je bij intuitie af wat je met je leven alzo doet, – wat je hebt gewonnen en laten liggen, wat goed is en wat niet en ook hoe het leven dan af kan lopen, – kortom, nogal wat redenen tot zorg of zelfs paniek die we ook lezen in het evangelie.

Jonge mensen uit onze westerse cultuur vragen zich dat minder af, zo is mijn indruk. Zij leven meer bij de dag als een defensie tegen de vragen over de toekomst. Misschien moet dat zo wel zijn, maar desondanks kennen zij het leven minder dan de mensen die op weg zijn naar hun tweede le-

venshelft en al jongvolwassen kinderen hebben. Laten de jongvolwassenen hun ouders maar 'ns vragen, hoe die tegen hun leven aankijken, – heel geschikt als je onder elkaar bent en zo passend in de maand december. Als je leven vordert, begin je je zo nu en dan af te vragen: wat heb ik van mijn leven tot dusver gemaakt en waarom stelde ik die vraag niet eerder? Het gaat dan niet om een verlies- en winstrekening, maar eerder om wat de toekomst brengen zal door wat je dagelijks kiest.

Tweeduizend jaar geleden zag men zichzelf dan onder het oog van God en had uit het Oude Testament geleerd dat het wel 'ns slecht zou kunnen aflopen. Generatie op generatie werd de boodschap doorgegeven dat je je leven zorgvuldig moet inrichten, dus niet alsof het er niet op aankomt. Pas sinds 50 à 60 jaar is die traditie, die overdracht van waarden, verdwenen. Want in onze huidige cultuur vragen jongeren het niet aan ouderen; iedereen wil het zélf ervaren en dat is ook goed, al kost dat veel meer energie terwijl het resultaat veelal hetzelfde is.

Waar het evangelie onder meer over gaat, dierbare mensen, is het thema van vandaag: "Aandachtig leven" De evangelietekst spreekt over waakzaamheid, maar dat woord is niet zo gelukkig meer, want bij waakzaamheid denk je eerder aan waken tegen gevaren, terwijl aandachtig leven gaat over de vraag wat levensgeluk eigenlijk is. Met andere woorden: wat ligt er voor je klaar? Aandachtig leven kijkt steeds naar het verloop van je leven. Het is een lange keten van keuzes, jaar in jaar uit, die de inhoud van je leven steeds meer is gaan bepalen, – aandachtig dus voor de vraag of je leven verloopt zoals je wilt en of het in overeenstemming is met de vraag van je geloof. Ik praat hier niet over bv. beroepskeuze (hoewel ook dat kan), maar over een leven dat afglijdt naar wat alleen maar leuk is, naar een gevoel van zinloosheid zodra je de belofte van bv. geld en consumptie gaandeweg ontmaskert. Daarover gaat het onder andere in het evangelie en dat heeft alles te maken met het thema van vandaag, nl. hoe kijk je naar de toekomst? Menig jongvolwassene ziet dat al redelijk vroeg door bv. de betrekkelijkheid te beseffen van reizen, alles te moeten zien en meemaken, vakanties, sociale media, muziek en zo meer.

Ik heb ooit een jongen van 16 jaar in Oldenzaal gekend (ik gaf u het voorbeeld eerder) die getroffen werd door een non-Hotchkin en die na een rij verschrikkelijke chemokuren voor een tijdje zelfs gebonden was aan een rolstoel. Twee jaar later, toen hij de ziekte had overleefd en hij weer overeind was (ofschoon nooit meer de oude), sprak ik met hem en ik kreeg het gevoel in gesprek te zijn met iemand van in de dertig.

Weet u, je moet het een en ander meemaken om het evangelie van vandaag aan te voelen, – niet om een ongeval te voorkomen waaraan je toch niets kunt doen, maar om te voorkomen dat je leven versmalt, verschraalt. De meeste mensen van middelbare leeftijd en zeker ouderen houdt dat bezig, al is 't in het verborgene, in stilte, dikwijls waarvan de kinderen niets weten, soms zelfs de levenspartner niet. Die mensen leven aandachtig en het ware te wensen dat die aandacht eerder haar werk zou doen, – eigenlijk vanaf de leeftijd waarop een mens over zichzelf kritisch begint na te denken, dus vanaf de tienerleeftijd.

Het evangelie waarschuwt tegen ontwikkelingen die ons geloof ongerechtigheid noemt, – weer zo'n typisch geloofswoord waarmee de eerste lezing eindigt. Gerechtigheid, dierbare mensen, gaat over een leven zoals God de mens bedoelt. Het evangelie laat ons vandaag weten welke paniek er uitbreekt als je merkt dat je dié boot hebt gemist en vooral als je beslissingen onomkeerbaar zijn. Hoe voorkom je dat?

Dierbare mensen, het antwoord op die vraag is: aandachtig leven. Maar als dat jaren niet ging en er dus van alles misliep, mag ik toch sluiten met de troost, dat waar je je levensdoel niet haalde, ons geloof je leert vergeving te vragen en te beseffen dat elke dag voor jou een nieuw begin kan zijn, – ja, zelfs op elk moment van je leven. In die zin kan je elke dag de advent beginnen, – elke dag opnieuw.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

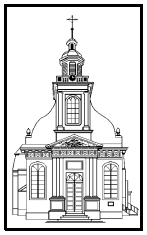

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 2 december 2018
© Frans E.M.Verhaar pr.